

Vieta, kur
Tu novēroji gājputnus

Novads _____

Pagasts/pilsēta _____

Vietas/mājas nosaukums _____

Norādi, kādas vietas apmeklēji novērojumu laikā un cik bieži

(atzīmē ar krustiņu atbilstoši)

	Vairākkārt dienā	Ik dienas	Ik pārdienas	Reizi nedēļā	Retāk
Meži un mežmalas	☐	☐	☐	☐	☐
Ļaivas un ganības	☐	☐	☐	☐	☐
Tirumi	☐	☐	☐	☐	☐
Upes, ezeri u.tml.	☐	☐	☐	☐	☐
Apdzīvotas vietas	☐	☐	☐	☐	☐
Viensētas	☐	☐	☐	☐	☐

Novērotājs

(lūdzu, aizpildi ar
DRUKĀTIEM BURTIEM)

Vārds _____

Uzvārds _____

Nodarbošanās _____

Vecums _____

Pasta adrese _____

LV-

Tālrunis _____

E-pasts _____

Ja novēroji putnus vairākos pagastos,
lūdzam par katru pagastu aizpildīt
atsevišķu anketu

Latvijas ornitoloģijas nozīmīgi notikumi un jubilejas 2014. gadā

RUSLANS
MATROZIS

Astotajā pārskatā ir informācija par 34 notikumiem, kuriem bija svarīga nozīme Latvijas putnu pētīšanā, aizsardzībā un popularizēšanā.

Pirms 300 gadiem...

Vismaz no 1614. līdz 1676. gadam Kurzemes un Zemgales hercogistes valdnieka hercoga Jēkaba īpašumā, Ozolu muižā pie Jelgavas, atradās **piekūnu audzētava**. Ir zināms, ka piekūnus ķēra Papes ezerā, domājams, ka tie bija lielle piekūni (Strautzels 1935). Jāatzīmē, ka šie piekūni tika dāvināti augstmaņiem un galma personām daudzās Eiropas valstīs, kur šos apmācītos piekūnus izmantoja medībās. Minētā piekūnu audzētava bija vienīgā Baltijas jūras austrumu reģionā.

Pirms 180 gadiem...

1834. gada 8. septembrī Krievijas impērijas sūtniecības darbinieks barons Apoloniuss fon Maltics (*Apollonius von Maltitz, 1795–1870*) uzdāvināja Jelgavas Kurzemes provinces muzejam **200 putnu izbāžņus no Riodežaneiro**, kurus viņš sava ceļojuma laikā gadu iepriekš iegādājies šajā pilsētā (Anon 1834), savukārt citā avotā minēts, ka kopējais putnu apjoms bijis 250 īpatņi (Anon 1839). Šie putni ir saglabājušies līdz mūsdienām Latvijas Universitātes Zooloģijas muzejā un veido tā saukto "Maltica putnu kolekciju".

Pirms 160 gadiem...

1854. gada 28. decembrī Maskavā dzimis **Kārlis Grēve** (*Carl Greve*). Viņa tēvs bija Liepājas tirgotājs Žans

Anri Grēve, bet māte – rīdziniece Eva Krigere (*Eva Kruger*). Pabeidzis Rīgas Gubernas ģimnāziju, pēc vecāku ierosinājuma 1875. gadā studēja jurisprudenci Tērbatas Universitātē, bet Maskavas Universitātē apmeklēja zooloģijas un medicīnas lekcijas. Vēlāk strādājis par privātskolotāju Viļņā un Maskavā. Skolotot krievu grāfa V.J.Komarovska dēlus, K.Grēvem atlika laiks nodoties iemīļotajam dabaszinātnēm. Kopā ar jaunajiem Komarovskiem viņš apceļoja Vāciju, Austriju un Itāliju. Par spīti līdzekļu trūcumam stažējās Greifsvaldē un Leipcigā. Vismaz no 1889. līdz 1901. gadam strādājis par pasniedzēju un vadījis bibliotēku vācu skolā Maskavā (*St. Petri-Pauli-Schule*). 1890. gadā veicis faunistiskus pētījumus Kaukāzā un Persijā. Aktīvi darbojās daudzās ar dabas izpēti saistītās zinātniskajās biedrībās. Kopš 1905. gada dzīvojis un strādājis Rīgā: no 1905. līdz 1908. gadam Elca privātgimnāzijas ģeogrāfijas un dabaszinību virsskolotājs, no 1909. līdz 1913. gadam Rīgas mednieku žurnāla "Neue Baltische Waidmannsblätter" redaktors, bet no 1913. līdz 1916. gadam – Rīgas zoodārza direktors. Miris 14.04.1916. Rīgā, apglabāts Meža kapos. Ir bijis ļoti iecienīts lektors, daudzu ar dzīvniekiem saistītu publikāciju un grāmatu autors. Publicējis vismaz 11 rakstus par putniem. Savu privāto bibliotēku (1200 sējumu) novēlēja Rīgas Dabaspētnieku biedrībai (turpmāk – RDPB). Vairāk par viņu: Hrščenoviča u.c. 2011.

Pirms 150 gadiem...

1864. gada 29. maijā Maskavā dzimis **Konstantīns Visockis** (*Константин Семенович Высоцкий*). Kopš jaunības dienām bija pievērsies animālistikas žanram – dzīvnieku zīmēšanai. 1920. gadā emigrējis un apmeties uz dzīvi Rīgā, kur veltījis savu laiku glezniecībai, savus animālistiskos darbus publicējis mednieku žurnālos

Nepieciešamības gadījumā
anketu var kopēt

un avīzēs, vairākās valstīs rikojis personālizstādes. Piemēram, 1925. gadā Rīgas izstādē izstādījis 103 savus darbus. Miris 06.01.1938. Rīgā, apglabāts Pokrova kapos. Atzīts sava laika animālists, viņa gleznas glabājas Latvijas Nacionālajā Mākslas muzejā, kā arī privātkolekcijās. Faktiski bija vienīgais šā mākslas žanra mākslinieks pirmajā neatkarīgās Latvijas periodā. Vairāk par viņu: Anon 1938; Третьяков 1938.

Pirms 140 gadiem...

1874. gada 3. oktobrī Daugavgrīvas mācītājmuižā pie Rīgas dzimis **Ferdinands Štolls** (*Ferdinand Erdmann Stoll*). Viņa vectēvs mācītājs Frīdrihs Štolls (*Friedrich Erdmann Stoll, 1761–1826*) ir bijis viens no pirmajiem dabas pētniekiem mūsdienu Latvijas teritorijā. Ferdinands Štolls mācījās Rīgas pilsētas ģimnāzijā (*Stadt-gymnasium von Riga*, dib. 1861.g., mūsdienās Rīgas Valsts 1. ģimnāzija). 1893. gadā iestājās Rīgas Dabaspētnieku biedrībā, pēc diviem gadiem kļuva par ornitoloģijas sekcijas vadītāju. No 1894. līdz 1896. gadam Linneja institūtā (*Linnaea Naturhistorisches Institut*) Berlīnē apguva taksidermijas profesiju. Atgriezies dzimtenē, no 1896. līdz 1898. gadam praktizējās Smiltēnē, bet vēlāk pārbrauca atpakaļ uz Rīgu, kur atvēra savu dermooplastisko laboratoriju (*Dermoplastisches Laboratorium*),

F.Štolla 1931. gadā publicētās grāmatas vāks.

Pirmā zināmā melnā stārķa ligzdas fotogrāfija Latvijā. Stende, 1909. gads. Foto: F.Štolls

faktiski privātu kompāniju, kura specializējās putnu un citu dzīvnieku izbāžņu izgatavošanā skolām, muzejiem, biedrībām un privātajiem pasūtītājiem. Vēlākajos gados, 1904.–1922.g., strādājis arī par RDPB muzeja konservatoru, būtiski papildinot muzeja ornitoloģisko kolekciju: mūsdienās Latvijas Dabas muzejā ir saglabājušies F.Štolla veidotie 112 putnu un 12 zidītāju izbāžņi, kā arī viņa savāktā putnu olu kolekcija ar 2757 eksemplāriem. No 1906. līdz 1913. gadam aktīvi darbojās Igaunijas Sāmsalas faunas pētišanā. Viens no Rīgas zooloģiskā dārza dibinātājiem 1912. gadā. No 1917. līdz 1939. gadam strādājis par pasniedzēju vācu skolās Rīgā, šajā periodā daudz laika veltījis arī sēņu pētišanai. Atzīts sava laika dabas izpētes un izziņāšanas popularizētājs, viens no pirmajiem, kurš šiem mērķiem veiksmīgi izmantoja dabā uzņemtas fotogrāfijas (vismaz kopš 1907.g.). 1939. gadā, vācu tautības pilsoņu repatriācijas rezultātā, bija spiests atstāt dzimteni un pārbrauca uz okupēto Poliju, bet pēc kara – uz Rietumvāciju. Publicējis vismaz 45 rakstus par Latvijas un Igaunijas putniem. Miris 15.09.1966. Heselē (*Hesel, Kr. Leer, Ostfriesland*), Vācijā. Vairāk par viņu: Магрозис 2013.

Pirms 130 gadiem...

1884. gada 16. februārī Ilūkstes apriņķa Salienas pagasta Lielbornes muižas rentnieku ģimenē dzimis **Kārlis Grigulis**. 13 gadu vecumā kopā ar ģimeni dodas uz Krievijas Omskas apgabalu, kur nodzīvoja līdz 1924. gadam. Pēc atgriešanās Latvijā

no 1925. līdz 1941. gadam strādājis par zinātnisko materiālu vācēju un preparatoru Izglītības ministrijas Skolu muzejā, no 1941. līdz 1950. gadam – par zinātnieko darbinieku – preparatoru Valsts Dabas muzejā. Atstājis ļoti bagātu literatūras mantojumu: 1927.–1972.g. publicējis 374 rakstus un brošūras par putniem un citiem dzīvniekiem, to skaitā autors 12 bērnu auditorijai domātām populārām grāmatām par dabu (1952–1969). Vairāk par viņu: Osmanis 1974; Baltvilks 1983; Purviške 1994; Eipure 2005.

1884. gada 2. maijā Igaunijas teritorijā dzimis **Beno Otovs** (*Benno Ottow*). Mācījies medicīnu Tērbatas Universitātē, kā arī Vācijā. Jaunības gados publicējis vairākus faunistiskus rakstus par Baltijas putniem (Otto 1904, 1905; Ottow 1910, 1911, 1912). No 1948. gada strādājis Stokholmas Dabas muzejā. Miris 29.05.1975. Stokholmā.

Pirms 120 gadiem...

1894. gada 18. augustā Rīgas apriņķa Bebru pagasta Silavās dzimis latviešu ķīmiķis un sabiedriskais darbinieks **Arvids Kalniņš**. Putnu mednieku aprindās ir pazīstams kā autors vienai no labākajām grāmatām par medniecību: 1925. gadā iznāca pirmais izdevums (Kalniņš 1925), 1943. gadā – otrais (Kalniņš 1943; faksimilizdevums 2010. gadā), trešais un ceturtais (stipri pārstrādātas atbilstoši padomju laika ideoloģijai un cenzūrai) – 1951. un 1958. gadā (Kalniņš 1951, 1958). Miris Rīgā 17.02.1981. Vairāk par viņu: Pormale 2012.

Pirms 110 gadiem...

1904. gada jūnijā Lizdēnos un Burtņiekos pie barona Haralda fon Loudona (*Harald von Loudon*, 1876–1959) un barona Adelberta fon Krīdenera (*Adelbert von Kruedener*, 1859–1933) ciemojās pazīstamais angļu ornitologs Henrijs Dresers (*Henry Dresser*, 1838–1915) nolūkā iepazīties ar putnu olu kolekcijām Krievijas impērijā. Vēlāk viņš publicējis sava ceļojuma aprakstu (Dresser 1905).

Pirms 100 gadiem...

1914. gada 31. jūlijā Varšavā dzimis Georgs Lejiņš (vismaz līdz 1938. gadam uzvārds bija Akimovs). 1918. gadā ģimene atgriezies Latvijā. No 1925. līdz 1931. gadam mācījies pamatskolā Jelgavā un Bānūžos, bet no 1932. līdz 1938. gadam Cēsu un Balvu ģimnāzijās. 1932.–1936. gadā gredzenoja putnus Cēsu apkārtnē. No 1939. gada rudens līdz 1944. gada pavasarim mācījās Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas (turpmāk – LLA) Mežsaimniecības fakultātē Jelgavā (nav pabeidzis), kur iepazinās ar pasniedzējiem un aizrautīgiem dabas pētniekiem Egonu Tauriņu (1907–1989) un Kārli Vilku (1900–1993). Visticamāk, ka viņu iespaidā atsācis gredzenot putnus 1940. gada jūnijā. 1944. gada pavasarī tika iesaukts vācu armijā par Gaisa spēku izpalīgu, no kurienes dezertēja. Pēc kara beigām nokļuva filtrācijas lēģerī Ļeņingradas apgabalā, bet 1946. gadā atgriezās Latvijā, kur līdz 1957. gadam strādāja dažādos darbos saistībā ar dabu. No 1957. līdz 1976. gadam strādājis Latvijas Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijā (turpmāk – BIOL), kur piedalījies daudzos putnu pētījumos. Piemēram, 1961.–1963. gadā izstrādāja piļu mazuļu gredzenošanas metodiku (sadarbībā ar Viesturu Klimpiņu, dzim. 1937.g.). Daudzu ornitoloģisku publikāciju autors vai līdzautors. Laikabiedri viņu raksturo kā daudzpusīgu dabas pētnieku, labu mednieku un izcilu lauka darbu veicēju. Miris 13.06.1994. Rīgā. Vairāk par viņu: Viksne 1995.

Pirms 90 gadiem...

No 1924. līdz 1931. gadam Rīgā iznāca žurnāls "Daba", kuru izde-

va Latvijas Dabaszinātņu biedrība (1923–1945). Kopā publicētas 42 burtnīcas. Pirmais latviešu ilustrētais populārzinātniskais žurnāls par dabu, kurā publicēja plaša spektra rakstus, to skaitā publicēti 14 raksti par Latvijas putniem. Vairāk: Sluka 1998.

1924. gada 30. novembrī Rīgā dzimis Artūrs Neboiss. Mācījies Rīgas I. ģimnāzijā, kopš jaunības dienām pievērsies dabas izziņāšanai un pētišanai. No 1941. līdz 1943. gadam gredzenoja putnus, palīdzēja kārtot dokumentāciju Latvijas Ornitoloģijas centrālē (Vilks, Pētersons 1943). Kopā ar dabas pētnieku Bruno Bērziņu (1909–1985) apceļoja Latgales ezerus, kur vāca kukaiņus. 1943. gadā nosūtīts darba dienestā uz Vāciju, kur arī palika pēc kara. 1946. gadā pabeidza Saules ģimnāziju, bet 1949. gada septembrī ieguva mag.rer.nat. grādu Baltijas universitātes Matemātikas un da-

baszinātņu fakultātē (Pinebergā, pie Hamburgas, Vācijā). 1950. gadā no Vācijas aizceļoja uz Austrāliju. No 1954. gada strādājis par Entomoloģijas nodaļas vadītāju Austrālijas Viktorijas Nacionālajā muzejā, kur veicis pētījumus kukaiņu sistematikā. Miris Melburnā 11.06.2010. Jāatzīmē, ka Latvijas Akadēmiskajai bibliotēkai A.Neboiss novēlējis savu arhīvu, kurā ir sarakste ar vairākiem latviešu pētniekiem (no 1943. līdz 2004.g.). Vairāk par viņu: Varzinska, Spuris 1992.

Pirms 80 gadiem...

1934. gada 30. martā Rīgā dzimis Māris Čauns. No jaunības dienām bija iesaistījies putnu vērošanā un gredzenošanā. Kopš 1948. gada gredzenojis putnus, piedalījies dobumperētāju monitoringā Rīgas apkārtnes mežos. Savu karjeru saistījis ar mežu, 1957. gadā pabeidzis LLA Mežsaimniecības fakultāti, visu mūžu strādājis par

Māris Čauns pie putnu būrīša Ropažu mežniecībā 1953. gadā.
Foto no Laimoņa Izotova arhīva

meža taksatoru. Otrais M.Čauna aktivitātes periods putnu pētīšanā sākās 1981. gadā, kad viņš iesaistījās pirmā Latvijas ligzdojošo putnu atlanta lauka darbos (starp citu, ir atklājis paņēmienu, kā varētu konstatēt urālpūces klātbūtni), kā arī, pēc Latvijas Ornitoloģijas biedrības dibināšanas 1985. gadā, uzsācis dobumperētāju monitoringa programmas vadīšanu. Izstrādājis būrišu konstrukciju, lai tos pasargātu no caunām. Kopā apgredzenojis vairāk nekā 30 000 putnu (1948–1962, 1967, 1981–1990). Kā autors vai līdzautors publicējis 13 rakstus par putniem (1956–1958, 1986–1990), piedalījies vairākās ornitoloģiskajās konferencēs. Miris 02.04.1991. Vairāk par viņu: Viksne 1991, 1994.

1934. gadā Eiropā notika **pirmā ligzdojošo balto stārķu uzskaitē**, kurā piedalījās arī Latvija. Pie mums šo darbu organizēja Latvijas Ornitoloģijas centrālā docenta Nikolaja von Tranzē (*Nikolai von Transehe*, 1886–1969) vadībā. Faktiski tā bija pirmā ligzdojošo putnu populācijas novērtēšana Latvijas mērogā, kas bija balstīta uz uzskaišu datiem no visas teritorijas. Rezultātus apkopoja un publicēja aktīvs putnu vērotājs Tālvāldis Strautzens (1907–1946), ar E.Šūza komentāriem (Strautzens, Schuz 1942).

No 1934. līdz 1940. gadam Rīgā iznāca žurnāls **“Daba un Zinātne”**, kuru izdeva Latvijas Universitātes

Dabaszinātņu studentu biedrība (1921–1941). Kopā publicētas 40 burtnīcas, šajā žurnālā publicēti 150 raksti vai piezīmes par Latvijas putniem. Vairāk: Sluka 1998.

Pirms 70 gadiem...

1944. gada 24. jūlijā Smārdē dzimis **Jānis Baltvilks**. No 1949. līdz 1957. gadam dzīvoja Lielvārdē, bet pēc 1957. gada – Smārdes “Zilītēs”. Putnu popularizētāja Kārļa Grigūļa Putnu dienu pasākumi Lielvārdes skolā noteica profesijas izvēli. 1959. gadā uzsācis putnu gredzenošānu. 1962. gadā pabeidzis Tukuma 1. vidusskolu, vēlāk (1962–1967) mācījies Latvijas Valsts universitātes Bioloģijas fakultātē (turpmāk LVUBF), kuru nav pabeidzis. 1963. gada vasarā kopā ar kursa biedru Jāni Brikmani (dz. 1940) apmeklēja Kandalakšas Valsts rezervātu. No 1965. līdz 1974. gadam strādājis BIOL, piedalījies dažādos putnu pētījumos. Šajos gados aktīvi iesaistījies putnu izziņas popularizēšanas pasākumos, publicējot populārzinātniskus rakstus plašsaziņas līdzekļos, atbildot uz interesentu vēstulēm, kuras pienāca uz BIOL adresi, rīkojis ekskursijas bērniem un jauniešiem. 1972. gadā pabeidzis LLA Agronomijas fakultāti. Vēlākajos gados strādājis par redaktoru bērnu žurnālā “Zilīte”, publicējis rakstus un grāmatas par dzīvniekiem. Turpināja gredzenot putnus līdz 2001. gadam, kopskaitā apgredzenoja 8964 putnus. Miris 04.10.2003. Vairāk par viņu: Viksne 2003.

Māra Janaus skaita ūdensputnus no lidmašīnas virs Rīgas jūras līča austrumu piekrastes, 15.04.2011.

Foto: R. Matrozis

1944. gada otrajā pusē kara darbības rezultātā Latvijas teritorijā valsti bija spiesti pamest daudzi latviešu izcelsmes dabas pētnieki, kuri vēlākajos gados nevēlējās atgriezties okupētajā Latvijā un turpināja darboties jau trimdā (ASV, Vācijā, Austrālijā, Zviedrijā, Venecuēlā). To vidū bija Jānis Siliņš (1883–1960), Kārlis Princis (1893–1978), Kārlis Starcs (1897–1953), Viktors Lamsters (1903–1971), Bruno Bērziņš (1909–1985), Reinis Sināts (1910–1964), Jānis Rācenis (1915–1980) u.c. Faktiski pēckara gados tika pārrauta pēctecība pašmāju putnu pētnieku vidū, jo pēc kara Latvijā palika tikai daži no pirmskara aktivajiem pētniekiem.

Pirms 60 gadiem...

1954. gada 22. aprīlī Rīgā dzimusi **Māra Janaus**. No 1972. gada līdz mūsdienām strādā BIOL. 1978. gadā absolvējusi LVUBF, bet 1988. gadā aizstāvējusi disertāciju. Kopš 1974. gada piedalījies ligzdojošo balto stārķu starptautisko uzskaišu organizēšanā un datu apstrādē, vadījusi baltā stārķa monitoringu (kopš 1989.g.), pētījusi lielā ķīra ekoloģiju, veikusi pētījumus un apstrādājusi datus par nomedīto piļu monitoringu, kaijveidīgo putnu ligzdošanu Rīgā, u.c.. Vismaz 50 zinātnisku un populārzinātnieku rakstu autore vai līdzautore.

Jānis Baltvilks Engures ezerā, 1964. gads.

Foto: I. Ozoliņš, no BIOL arhīva

Atpūtas brīdis Olga purvā, 03.06.1954. No kreisās – Kārlis Vilks, Viktors Šmits (1912–1989) un igauņu putnu pētnieks Ēriks Kumari (1912–1984).
Foto no Egona Tauriņa arhīva (no BIOL)

No 1954. gada 2. līdz 11. jūnijam notika kopīga **Latvijas un Igaunijas zoologu ekspedīcija** pa Austrumlatvijas teritoriju – apmeklēts Lubāna ezers, Kauslienas purvs, Olga purvs un Teiču purvs. Domājams, ka ekspedīciju vadījis putnu pētnieks Kārlis Vilks, kurš parādījis sava dzimtā reģiona labākās putnu vietas. Līdz mūsdienām saglabājušies Egona Tauriņa (1907–1989) pieraksti par novērotajiem putniem šajā ekspedīcijā, kā arī daudzas fotogrāfijas. Svarīgs informācijas avots par minēto mitrāju putnu faunu. Vairāk: Viksne 2004.

Pirms 50 gadiem...

1964. gadā, pēc BIOL iniciatīvas, Kaņiera ezerā pirms ūdens līmeņa mākslīgās palielināšanas veikti biotehniski pasākumi – izveidotas **mākslīgās salas ūdensputnu ligzdošanai** (pirmoreiz PSRS teritorijā). Rezultātā ligzdojošo ūdensputnu skaits pieaudzis vairāk nekā trīs reizes, kā arī ezerā sākuši pulcēties vairāki tūkstoši piļu tēviņu uz spalvu maiņu (Viksne, Mednis 1978).

1964. gadā pēc zviedru un igauņu kolēģu lūguma Latvijā notika ligzdojošo **paugurknābja gulbju un jūras ērgļu** uzskaitē (Виксне 1968).

Guntis Graubics Papes stacionārā 1977. gadā.
Foto: J. Lipsbergs

Pirms 40 gadiem...

No 1974. līdz 1977. gadam Juris Lipsbergs organizēja Latvijā **pau-gurknājba gulbju gredzenošanu ar krāsainajiem kakla gredzeniem**, vēlāk apkopojot un publicējot rezultātus (Липсберг 1987).

1974. gadā Papes stacionārā, pēc putnu pētnieka Georga Lejiņa aprobētas metodes – ar peles pīkstiena atdarinājumu pūču pievilināšanai, lielajā murdā uzsākta **masveida pūču, galvenokārt ausainās pūces, ķeršana gredzenošanas nolūkiem** (Граубиц 1976; Graubics, Keišs 2002). Ar to iesākas ilggadīgi migrējošo pūču pētījumi šajā stacionārā, kuri ar dažādu intensitāti turpinās līdz mūsdienām. No 1974. līdz 2004. gadam ar pūču migrācijas pētījumiem šajā stacionārā aktīvi nodarbojās putnu pētnieks Guntis Graubics (dz. 1948).

No 1974. gada 9. līdz 13. oktobrim Tallinā notika starptautiskā konference par Baltijas jūras reģiona putnu migrācijam un aizsardzību, kuru vēlāk nosauca par **"Baltic birds"**. Faktiski tas bija starptautisks forums, kurā padomju putnu pētniekiem bija iespēja klātienē satīties ar kolēģiem no citām Eiropas valstīm, pārsvarā, protams, no sociālistiskā bloka valstīm. Konferences materiāli publicēti rakstu krājumā (Кумари 1976). Vēlākajos gados notika vēl sešas "Baltic birds" konferences: 25.–29.10.1977. Polijā (Gromadzki 1980), 15.–18.10.1980. Somijā (Tainen 1983), 01.–06.10.1984. Zviedrijā (Hojort, Karlsson, Svensson 1986), 05.–10.10.1985. Latvijā (Vīksne, Vilks 1990), 07.–12.10.1990. Vācijā (Anno 1993) un pēdējā – 20.–25.09.1993. Lietuvā (Busse 1993).

1974. gadā tika izdotas vairākas ar putniem saistītas grāmatas. Izdevniecība "Liesma" 40 000 eksemplāru metienā publicēja apkopojamo **grāmatu "Latvijas dzīvnieku pasaulē"** (Spuris, 1974), kura ar jaunāko informāciju papildināja iepriekšējo izdevumu (Spuris 1966). Abos izdevumos sadaļu par putniem rakstījis ornitologs Ģirts Kasparsons (dz. 1933). Nozīmīgs Latvijas faunas apkopojums, kurš vairākas desmitga-

des kalpoja par pamata informācijas avotu. Savukārt izdevniecībā "Zinātne" šajā gadā tika izdotas vairākas populārzinātniskas brošūras: **"Latvijas PSR aizsargājami dzīvnieki"** (Spuris u.c. 1974; 10 000 eksemplāros), **"Būrīši dobumperētājiem putniem"** (Mihelsons, Vilka 1974; 8000 eks.) un **"Putnu gredzenošana"** (Baltvilks 1974; 3000 eks.).

Pirms 30 gadiem...

1984. gadā iznākusi režisora Andra Feldmaņa **īsmetrāžas dokumentālā filma "Gājputnu rudens"**, kura filmēta Papes stacionārā.

Pirms 20 gadiem...

1994. gada 13. augustā **Latvijas Ornitoloģijas biedrība (LOB) pievienojusies starptautiskajai putnu aizsardzības biedrību apvienībai "BirdLife International"** kā potenciālā partnerorganizācija (*Partner designate*). Līgumu ar šo organizāciju parakstīja LOB delegāts Māris Strazds (Strazds 1995). Kopš 2001. gada LOB darbojas kā šīs organizācijas pilntiesīgs partneris.

1994. gada 30. oktobrī notika **jūras putnu uzskaitē Rīgas jūras līca austrumu piekrastē**. Šo uzskaiti organizēja putnu vērotāju grupa: Aleksejs Kuročkins, Vladimirs Smislovs un Ēriks Dreibants, veicot maršrutu no Zvejniekiema ostas līdz Salacgrīvas ostai (39 km) ar privātu motorjahtu. Tā ir pirmā ūdensputnu uzskaitē šajā piekrastes posmā rudens periodā,

Partnership for
nature and people

kuras laikā iegūta svarīga zinātniskā informācija par putnu skaitu un sastopamību, īpaši jāizceļ lielā alka nozīmīga koncentrācija šajā posmā (Kuročkins u.c. 1999).

1994. gadā ornitologs **Dr.biol. Jānis Vīksne ievēlēts par Starptautiskās Ornitoloģiskās komitejas locekli** (*National member of the International Ornithological Committee*).

1994. gadā iznākusi brošūra **"Putniem nozīmīgās vietas Latvijā"**, apkopojot vēsturiskās ziņas par putnu koncentrācijām nozīmīgajās putnu vietās Latvijā (Vīksne 1994), ar to uzsākta Putniem nozīmīgu vietu programmas darbība Latvijā.

1994. gadā uzsākta **žurnāla "MMD" regulāra publicēšana**. Svarīgs informācijas avots par medijamajiem putniem, kā arī par citiem ar savvaļas putniem saistītiem jautājumiem.

No 1994. līdz 1998. gadam publicēta **enciklopēdija "Latvijas daba"** sešos sējumos. Pirmais enciklopēdiskais izdevums par Latvijas dabu, ieskaitot ziņas par putniem, aizsargajamajām teritorijām, pētnieku publikāciju sarakstu u.c.

Vladimirs Smislovs (no kreisās) un Aleksejs Kuročkins (no labās) veic putnu novērojumus no motorjahtas 1994. gada 30. oktobrī.

Foto: Ē. Dreibants

Pirms 10 gadiem...

2004. gada 1. maijā Latvija kļuva par Eiropas Savienības dalībvalsti. Sakarā ar to mūsu valstī tika ieviestas visām dalībvalstīm juridiski saistošās likumdošanas prasības, arī attiecībā uz savvaļas putniem, piemēram, sloku un rubeņu medību aizliegums pavasaros, aizsargājamo teritoriju "Natura 2000" tīkls (Račinskis 2004), Eiropas Padomes Putnu direktīvas darbība (Račinskis 2009) u.c.

2004. gadā publikai prezentēta Vides filmu studijas režisora Māra

Maskalāna dokumentālā filma "Kurš redzējis vārnu?", kurā dokumentēta šīs sugas pētījumu gaita Latvijā ornitologa Edmunda Račinska vadībā.

Summary

Significant events and anniversaries for the ornithology of Latvia in 2014 /Ruslans Matrozis/

The eighth overview includes information on 34 events that have been significant in the field of research of the birds of Latvia or raising awareness of them.

Autora adrese:
matruslv@inbox.lv

Literatūra

- Anon. 1834. Mitau, vom 8. September. *Libausches Wochenblatt* 75 (19.09.1834).
- Anon. 1839. Zweihundert ein und fiebzigste Sigung der Curlandischen Gesellschaft fur Litteratur und Kunst. Mitau, am 5. April. *Das Inland* 19.04.1839: 252–254.
- Anon. 1938. Gleznotājs K.Visockis miris. *Mednieks un makšķernieks* 2: 79–80.
- Anon. 1993. Baltic birds. Proceedings of the sixth conference on the study and conservation of migratory birds of the Baltic basin. Pruchten, October 7–23, 1990. Sonderausgabe von Bucephala, 223 p.
- Baltvilks J. 1983. Tik skanīgs, putnu sadziedāts mūzs. Grām.: Dabas un vēstures kalendārs 1984. Rīga, Zinātne: 168–170.
- Busse P. (editor). 1993. Baltic birds – 7. Conference on the study and conservation of birds of the Baltic region. *The ring* 15 (1–2): Vol. 1 (392 pp), vol. 2 (186 pp).
- Dresser H.E. 1905. An oological journey to Russia. *Ibis* 18: 149–161.
- Eipure M. 2005. Svilpo kā strazds, nav strazds. Grām.: K.Grīgulis. Putnu dienas. Rīga, Annele: 270–284.
- Gromadzki M. (Ed.) 1980. Proceedings of the Second International Conference on the Study and Conservation of the Migratory Birds of the Baltic basin. *Acta Ornithologica* 18 (6): 1–191.
- Graubics G., Keiņš O. 2002. Pūču ķeršana Papē: isa vēsture un sekmes 2002. gadā. *Putni dabā* 12.4: 28–29.
- Hjort C., Karlsson J., Svensson S. (editors). 1986. Baltic birds IV. Proceedings of the fourth conference on the study and conservation of migratory birds of the Baltic basin. *Var Fagelvarld*, supplement 11. Stockholm, Sveriges Ornitologiska Forening. 246 pp.
- Hrščeničiča E., Leimane D., Ivāns D. 2012. Mans mīļais zooloģiskais dārzs. Rīga: RNZD, 303 lpp.
- Kalniņš A. 1925. Medniecība. Rīga: Valtera un Rapas izdevums, 184 lpp.
- Kalniņš A. 1943. Medniecība. Rīga: Latvju grāmata, 704 lpp.
- Kalniņš A. 1951. Medības un medību saimniecība Latvijas PSRS. Rīga, 440 lpp.
- Kalniņš A. 1958. Medības un medību saimniecība Latvijas PSRS. Rīga, 435 lpp.
- Kuročkins A., Smislovs V., Dreibants Ē. 1999. Ūdensputnu uzskaitē no motorjahtas Rīgas līča austrumu piekrastē 1994. gada oktobrī. *Putni dabā* 9.2: 17–19.
- Osmanis J. 1974. Spārnotais mūzs. Grām.: K.Grīgulis. Zilītes dziesma. Rīga, Liesma: 5–9.
- Otto B. 1904. Über *Phylloscopus viridanus* (Blyth.) in den baltischen Provinzen Russlands. *Ornithologische Monatsberichte* 5: 73–78.
- Otto B. 1905. Der Eisvogel (*Alcedo ispida*) in den Ostseeprovinzen. *Neue Baltische Waidmannsblätter* 24: 659–660.
- Ottow B. 1910. Bemerkung über *Hirundo rufula* erbeutet in Livland. *Ornithologische Monatsberichte* 10: 159.
- Ottow B. 1911. *Falco gyrfalco* in den russischen Ostseeprovinzen. *Ornithologische Monatsberichte* 1: 15–16.
- Ottow B. 1912. *Loxia bifasciata* in Livland in 1911. *Ornithologische Monatsberichte* 1, 4: 11, 62.
- Pormale M. 2012. Zaļais patvērums. Akadēmika Arvīda Kalniņa dzīvesstāsts. Rīga: Divpadsmit, 383 lpp.
- Purvišķe M. 1994. Kārlim Grīgulim 110. *Daba un muzejs* 5: 14–15.
- Tainen J. (Ed.) 1983. Proceedings of the Third International Conference on the Study and Conservation of the Migratory Birds of the Baltic basin. *Ornis Fennica*, Suppl. 3: 1–115.
- Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putnu nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga: LOB, 176 lpp.
- Račinskis E. 2009. Putnu direktīvai 30 gadu. *Putni dabā* 2009/2: 2–3.
- Sluka D. 1998. Atskats uz žurnāliem "Daba" un "Daba. Zinātne". *Latvijas daba* 12: 66–70.
- Spuris Z. (red.) 1966. Latvijas dzīvnieki. Rīga: Zvaigzne, 279 lpp.
- Spuris Z. (red.) 1974. Latvijas dzīvnieku pasaule. Rīga: Liesma, 252 lpp.
- Strautzels T. 1935. Piekūnu audzētava. *Daba un zinātne* 1: 30.
- Strautzels T., Schuz E. 1942. Zusammenfassung der Ergebnisse der Storchbestandszählung in Lettland 1934. *Ornithologische Monatsberichte* 50: 69–79.
- Strazds M. 1995. Bērnlaiķ Internetsnel (*BirdLife International*) XXI vispasaules konference Rozenheimā (Vācija), 12.–18. augusts 1994. *Putni dabā* 5.1: 35–36.
- Varzinska R., Spuris Z. 1992. Artūrs Neboiss – Latviešu entomologs Austrālijā. *Acta hydrobiologica latvica* 2: 13–17.
- Vilks K., Pētersons J. 1943. III Tātīgkeitsbericht der Lettländischen Ornithologischen Zentrale (1940 und 1941). *Folia Zoologica et Hydrobiologica* 12: 78–87.
- Viksne J. 1991. Māris Čauns (1934.30.III–1991.2.IV). *Mežsaimniecība un mežrūpniecība* 6: 42–43.
- Viksne J. 1994. Māris Čauns (30.03.1934–02.04.1991). *Putni dabā* 4: 49–51.
- Viksne J. 1995. Georgs Lejiņš (31.07.1914–13.06.1994). *Putni dabā* 5.1: 67–68.
- Viksne J. 2003. Jānis Baltvilks (24.07.1944.–04.10.2003.). *Putni dabā* 13.3: 2–3.
- Viksne J. 2004. 1953.–1954. gada purvu ekspedīcijas. *Putni dabā* 14.4: 32.
- Viksne J., Mednis A. 1978. Latvijas ūdensputnu nākotne. Rīga: Zinātne, 80 lpp.
- Viksne J., Vilks I. 1990. Baltic birds 5. Ecology, migration and protection of Baltic birds. Proceedings of the fifth conference on the study and conservation of migratory birds of the Baltic basin. Rīga, Zinātne, volume 1 (269 pp), volume 2 (282 pp).
- Виксне Я. 1968. Результаты учетов лебедя-шипуна и орлана-белохвоста в Латвии в 1964 году. *Сообщения Прибалтийской комиссии по изучению миграций птиц* 5: 76–80.
- Граубиц Г. 1976. Новое в отлове сов во время осенней миграции в Папе. *Материалы IX Прибалтийской орнитологической конференции*. Вильнюс: 76–80.
- Кумари Э.В. (ред.) 1976. Материалы конференции по изучению миграции птиц и охраны птиц Балтийского бассейна. Таллин, 9–13 октября 1974 года. Тарту.
- Липсберг Ю.К. 1987. Аprobация метода и результаты мечения лебедя-шипуна шейными кольцами в Латвии. В кн. *Экология и миграция лебедей в СССР*. Москва, Наука: 51–54.
- Матрозис Р. 2013. Жизнь и деятельность орнитолога и таксидермиста Фердинанда Шгола (1874–1966). *Русский орнитологический журнал* 842: 249–257.
- Третьяков В. 1938. Константин Семенович Высоцкий. Памяти художника-анималста. *Для вас* 3 (213).